

STEINER- VANHEMMAN OPAS

YHTEISTOIMINTAAN

STEINERKASVATUKSEN LIITO

Steinerkasvatus.fi

Tervetuloa steineryhteisön jäseneksi

Tavoitteena hyvinvoiva ja toimiva yhteisö lapsen kasvun tukena.

Välineinä:

Yhdessä tekeminen

Hyväntahtoinen ilmapiiri

Aito kuunteleminen

Sitoudutaan yhteiseen tekemiseen

Toistemme arvostaminen

Tuotanto

Steinerkasvatuksen liitto 2026

1.painos

Toimitus: Pia Pale Kuvat: Chris Senn

Kuvat ovat vuonna 2021 tehdyn "Minustako steinervanhempi?" -filmin kuvauksista.

Filmi löytyy osoitteesta steinerkasvatus.fi

STEINER- VANHEMMAN OPAS

YHTEISTOIMINTAAN

Sisällys

• Aluksi	4
1. Steinerkasvatuksen taustalla	5
2. Vanhempana steinerissa	6
3. Kannatusyhdistyksen jäsenyys.....	8
4. Yhteiset toimintatavat	10
5. Yhteistyön perusta – kasvatuskumppanuus.....	11
6. Vanhempainilta.....	15
7. Yhteinen tekeminen	18
8. Talkootyö ja osallistuminen.....	19
9. Viestintä.....	20
10. Ristiriitojen käsittely.....	21
11. Yhteistyön vaikutukset.....	24
12. Lisää informaatiota	25
• Steinerkoulujen ja -päiväkotien laatulupaus....	26

Steinerkoulut ja -päiväkodit ovat yksityisiä kasvatuksen ja opetuksen järjestäjiä. Se, että vanhemmat ovat valinneet steinerpedagogiikan mahdollistaa koulujen ja päiväkotien toiminnan sekä niiden yhteisöllisen perustan.

ALUKSI

Tervetuloa steinerkouluun / steinerpäiväkotiin!

Kiitos, että olette valinneet steinerkasvatuksen lapsellenne

Tämä opas on suunnattu Suomen steinerkoulujen ja -päiväkotien lasten ja oppilaiden vanhemmille ja huoltajille. Sen tarkoituksena on avata steinerpedagogiikan keskeisiä arvoja sekä tuoda esiin kodin ja koulun tai päiväkodin välisen yhteistyön merkitystä. Samalla kerromme tavoista, joilla toimimme yhdessä lapsen parhaaksi. Yhteistyömme rakentuu vastavuoroisuudelle, luottamukselle ja keskinäiselle kunnioitukselle. Tärkeintä on avoin keskustelu, jossa jokainen saa osallistua tasavertaisesti. Toimiva kasvatuskumppanuus rakentuu ajan myötä. Se on yhteinen matka, joka syntyy sitoutumisesta, kohtaamisista, keskustelusta ja luottamuksesta.

Opas pohjautuu suomalaisen steinerkentän kokemuksiin ja käytäntöihin sekä yhteiseen ymmärrykseen steinerpedagogisen yhteisön toiminnasta. Lisäksi inspiraatiota on saatu eurooppalaisen steinervanhempien verkoston (ENSWaP) vanhemmille suunnatusta materiaalista.

Steinerkasvatuksen liitto: **steinerkasvatus.fi**

European Network for Steiner Waldorf Parents: **enswap.org**

HEI!

Käytämme tässä oppaassa sanoja vanhempi, huoltaja ja perhe viittaamaan lapsen lähiaikuisiin.

Steinerpedagogiikassa lapsen kasvatusta nähdään yhteisenä työnä, ja siksi tarkoitamme näillä sanoilla kaikkia niitä aikuisia, jotka kannattelevat lasta tai nuorta arjessa ja ympäröivässä yhteisössä: biologisia vanhempia, sijaisvanhempia, bonusvanhempia, huoltajia, kotiväkeä ja muita lapsesta huolehtivia. Käytämme käsitteitä yleiskielisesti ja kunnioitamme perheiden moninaisuutta.

LISÄKSI

Käytämme sanaa lapsi tarkoittaen lapsia ja nuoria. Opettaja -sanalla viittaamme niin varhaiskasvatukseen, esiopetuksen, koulujen ja lukioden opettajiin ja kasvattajiin.

1. STEINERKASVATUKSEN TAUSTALLA

Steinerkasvatus perustuu kokonaisvaltaiseen näkemykseen lapsen kasvusta ja kehityksestä. Sen taustalla on steinerpedagogiikan ihmiskäsitys, jossa ihminen nähdään henkisenä, sielullisena ja fyysisenä kokonaisuutena. Lapsi kasvaa ja kehittyy vaiheittain kohti vapautta, itseohjautuvuutta sekä vastuullista suhdetta itseensä, toisiin ja ympäröivään maailmaan. Opetus ja arki perustuvat kokemuksellisuuteen, taiteellisuuteen ja tekemällä oppimiseen.

Steinerkoulussa ja -päiväkodissa lapsi kasvaa osana yhteisöä. Arki rakentuu yhteisestä rytmistä, toisten huomioimisesta ja aikuisten yhteistyöstä – yhdessä kannattelemmme jokaista lasta.

Steinerpedagogiikan keskeisiä lähtökohtia ovat:

- lapsilähtöisyys ja kehitysvaiheiden ymmärtäminen
- rytmien merkitys kasvatuksessa
- taiteellinen ja kokemuksellinen oppiminen
- luontosuhteen vahvistaminen
- kokonaisuuksien hahmottaminen

Lue lisää: [steinerkasvatus.fi](https://www.steinerkasvatus.fi)

2. VANHEMPANA STEINERISSA

Vanhemmat ovat tärkeä osa steinerpedagogisia yhteisöjä. He osallistuvat käytännön arkeen, tapahtumiin ja luokan tai päiväkotiryhmän yhteiseen elämään monella tavalla.

Steinerkoulussa ja -päiväkodissa

- lapsi nähdään yksilönä ja yhteisön jäsenenä
- koti ja päiväkoti/koulu muodostavat luottamuksellisen suhteen
- oppiminen ja kasvatusta kulkevat rytmien, kohtaamisten ja yhteisen ymmärryksen varassa

Vanhemmat ja opettajat ovat lapsille tärkeitä esimerkkejä. Tavastamme puhua toisista, ratkaista ristiriitoja ja kohdata arjen tilanteita syntyy malli, jota lapset kantavat mukanaan. Hyvä henki vanhempien kesken ja luottamus opettajiin on suoraan yhteydessä siihen, millaiseksi lasten kokemukset koulussa/päiväkodissa muodostuvat.

Vanhempien välinen hyvä vuorovaikutus tukee lapsia monin tavoin:

- se vahvistaa lasten ystävyssuhteita
- ehkäisee ja auttaa selvittämään väärinkäsityksiä ja ristiriitoja
- helpottaa arjen yhteistyötä (esim. kuljetukset, syntymäpäivät, retket)
- luo turvallisen ilmapiirin, jossa lapset voivat olla oma itsensä

Yhteisöllisyyttä rakennetaan monella tavalla: vanhempainilloissa, retkillä, talkoissa, koko yhteisön tai ryhmän omissa juhlissa, erilaisissa viestiryhmissä tai pienissä arkisissa kohtaamisissa päiväkodin portilla tai koulun ovella.

Monelle vanhemmalle steinerkoulu tai -päiväkoti tuo mukanaan myös vertaisryhmän, tukiverkoston ja uusia ystävyssuhteita.

Yhteisö syntyy yhdessä tekemällä:

- olemme yhteydessä opettajiin ja toisiin perheisiin
- osallistumme yhteisiin hetkiin, tapahtumiin ja juhliin
- tuemme lasta kotona samoilla periaatteilla kuin koulussa tai päiväkodissa
- olemme mukana yhteisössä omien mahdollisuuksiensa mukaan

Monissa yhteisöissä on tapana valita joka luokalle/ryhmälle vuosittain vaihtuva yhteysvanhempi.

Yhteysvanhempi on vapaaehtoinen vanhempi, joka:

- toivottaa uudet perheet tervetulleiksi
- toimii luokan viestinnän tukena
- koordinoi vanhempien yhteisiä tehtäviä, tapahtumia ja arjen järjestelyjä
- voi olla mukana vanhempainiltojen järjestelyissä

KUNNIOITUS

Opettajien pedagoginen osaaminen ja vanhempien tuntemus lapsesta täydentävät toisiaan — yhdessä syntyy paras ymmärrys lapsen tilanteesta.

AVOIMUUS JA KUUNTELU

Jokainen perhe tulee yhteisöön omine elämäntilanteineen, perinteineen ja taustoineen. Vanhempia rohkaistaan puhumaan avoimesti lapsen tarpeista ja perheen toiveista — ja samalla kuuntelemaan muita.

LUOTTAMUS

Kun luottamus on vahva, keskustelu on helppoa myös vaikeista asioista. Luottamus rakentuu vähitellen: kohtaamisista, lupauksista, sanoista ja teoista.

YHTEINEN HYVÄ

Steiner-yhteisö ei ole “palvelu”, vaan yhteisö, jossa vanhemmilla on merkittävä rooli. Vanhempainillat, juhlat, talkoot ja retket tuovat ihmisiä yhteen ja vahvistavat yhteistä kulttuuriamme.

3. KANNATUSYHDISTYKSEN JÄSENYYS

Steinerkoulujen ja -päiväkotien taustalla toimii yleensä kannatusyhdistys, jonka jäseneksi vanhemmat voivat liittyä. Jäsenyys ei ole pelkkä muodollisuus, vaan jokainen jäsen lisää yhteisön voimaa ja vakautta.

Jäsenyys on tärkeää, koska se antaa vanhemmille:

- vaikutusmahdollisuuden yhteisön toimintaan
- mahdollisuuden osallistua päätöksentekoon (esim. vuosikokoukset)
- väylän tukea koulun tai päiväkodin kehittämistä

Mikäli päiväkotitoiminta toimii muun kuin yhdistyksen alaisuudessa (esimerkiksi osakeyhtiönä), yhteisöllisyys on hyvä varmistaa erillisellä vanhempainyhdistyksellä.

MITEN YHDISTYKSEEN LIITYTÄÄN?

Liittyminen on yleensä hyvin yksinkertaista.

Käytännöt vaihtelevat, mutta tyypillisesti:

- täytetään liittymislomake (sähköinen tai paperinen)
- maksetaan vuosittainen jäsenmaksu
- jäsenyys vahvistetaan seuraavassa hallituksen kokouksessa tai muulla yhdistyksen sääntöjen määräämällä tavalla.

Useimmiten kumpikin huoltaja voi liittyä omana jäsenenään. Se on myös suositeltavaa, sillä jokaisella jäsenellä on oma äänensä yhdistyksen kokouksissa.

Steinerkoulua tai -päiväkotia ylläpitävä kannatusyhdistys vastaa toiminnan hallinnollisista ja taloudellisista edellytyksistä. Yhdistys mahdollistaa pedagogisen työn ja tarjoaa vanhemmille väylän osallistua ja vaikuttaa yhteisön toimintaan.

**JÄSENYYS ON TAPA
KANTAA VASTUUTA
OMASTA YHTEISÖSTÄ**

Steinerkoulut ja -päiväkodit eivät ole kuntien ylläpitämiä, joten vanhemmilla on erityinen mahdollisuus, ja myös vastuu osallistua yhteisön rakentamiseen.

**JÄSENET KÄYTTÄVÄT
PÄÄTÖSVALTAA**

Vain jäsenet voivat osallistua yhdistyksen kokouksiin, äänestää ja vaikuttaa. Jäsenyys on paras tapa varmistaa, että perheiden ääni kuuluu.

**JÄSENYYS TUKEE YHTEISÖN
TALOUDELLISTA VAKAUTTA**

Vanhempien jäsenmäärä vaikuttaa koko yhteisön vahvuuteen ja mahdollisuuksiin kehittää toimintaa. Jäsenmaksut ovat yleensä melko pieniä, mutta symbolisesti merkittäviä.

JÄSENYYS VAHVISTAA YHTEISÖLLISYYTTÄ

Steineryhteisö rakentuu yhteisistä teoista. Jäsenyys on yksi tapa osoittaa: Tämä on meidän kaikkien koulu/päiväkot!

4. YHTEISET TOIMINTATAVAT

Koulun ja päiväkodin toimintaa ohjaavat erilaiset yhteiset sopimukset, säännöt ja määräykset, joiden avulla pyritään varmistamaan toiminnan sujuvuus, päätöksenteon selkeys ja lasten ja oppilaiden etu.

Koulua tai päiväkotia ylläpitävää yhdistystä ohjaavat:

- yhdistyksen säännöt
- johtosääntö tai muu vastaava dokumentti, jossa kuvataan rakenteet ja toiminnan vastuut
- useat Suomen lait ja asetukset, erilaiset luvat sekä hyvä hallintotapa
- yhteistyösopimus Steinerkasvatuksen liiton kanssa

Nämä määrittelevät mm. hallituksen ja muiden toimijoiden roolit, toimivallan ja yhdistyksen tarkoituksen.

PEDAGOGINEN VASTUU

Steinerkoulussa ja -päiväkodissa pedagogista työtä johtaa pedagoginen henkilöstö yhteistyössä päiväkodin johtajan tai koulun rehtorin kanssa. Jokainen pedagogi on ammattilainen omalla sarallaan. Koulun ja päiväkodin pedagogista työtä tehdään kuitenkin yhdessä.

Opettajakunta tai kollegio

- tekee pedagogiset linjaukset ja huolehtii niiden toteutumisesta arjessa
- vastaa pedagogisesta laadusta ja huolehtii, että opetus ja kasvatus on steinerpedagogisen ihmiskäsityksen mukaista
- on oppiva yhteisö, joka kehittää jatkuvasti pedagogista osaamistaan

HALLITUKSEN VASTUU

Kannatusyhdistyksen hallituksen jäsenet ovat useimmiten vanhempia. Henkilöstön edustajat toimivat esittelijöinä.

Hallitus

- vastaa taloudesta, rakenteista ja organisaation toiminnan laadusta
- on työnantaja
- valvoo yhdistyksen lakisääteisiä velvoitteita
- toimii koko yhteisön hyväksi – ei yksittäisten perheiden asiamiehenä

Steinerkasvatuksen liitto tarjoaa vuosittaisen hallintokoulutuksen kaikille jäsenkoulujen ja -päiväkotien hallitusten jäsenille. Koulutuksessa avataan steinerkoulujen ja -päiväkotien talouden ja hallinnon peruspiirteitä.

Lisätietoja koulutuksen ajankohdasta löytyy osoitteesta **steinerkasvatus.fi** tai Steinerkasvatuksen liiton toimistosta.

5. YHTEISTYÖN PERUSTA – KASVATUSKUMPPANUUS

Kasvatuskumppanuus tarkoittaa vanhempien ja koulun/päiväkodin välistä yhteistyötä lapsen hyvinvoinnin parhaaksi. Se rakentuu kuuntelemisesta, arvostuksesta ja yhteisestä ymmärryksestä. Huoltajien tuntemus omasta lapsestaan ja henkilöstön pedagoginen osaaminen täydentävät toisiaan – molemmat ovat tärkeitä lapsen kasvun ja kehityksen tukemisessa.

TÄRKEÄÄ ON:

- avoin vuoropuhelu
- jaettu näkemys lapsen tarpeista
- johdonmukaiset toimintatavat
- luottamus ja tasavertaisuus

KOULU/PÄIVÄKOTI HUOLEHTII SIITÄ, ETTÄ:

- lapsella on turvallinen, steinerpedagogiikkaan pohjautuva oppimisympäristö
- opetus ja kasvatusta noudattavat steinerpedagogiikkaan perustuvaa opetussuunnitelmaa / varhaiskasvatussuunnitelmaa
- huoltajien kanssa käydään avointa keskustelua lapsen tuesta ja edistymisestä
- viestintä on sujuvaa ja oikea-aikaista – sovimme yhdessä käytännöistä, kuten kanavista ja vastausajoista
- vanhemmilla on mahdollisuus tutustua steinerkasvatukseen ja osallistua yhteiseen toimintaan (esim. vanhempainillat, luennot, yhdistystoiminta)

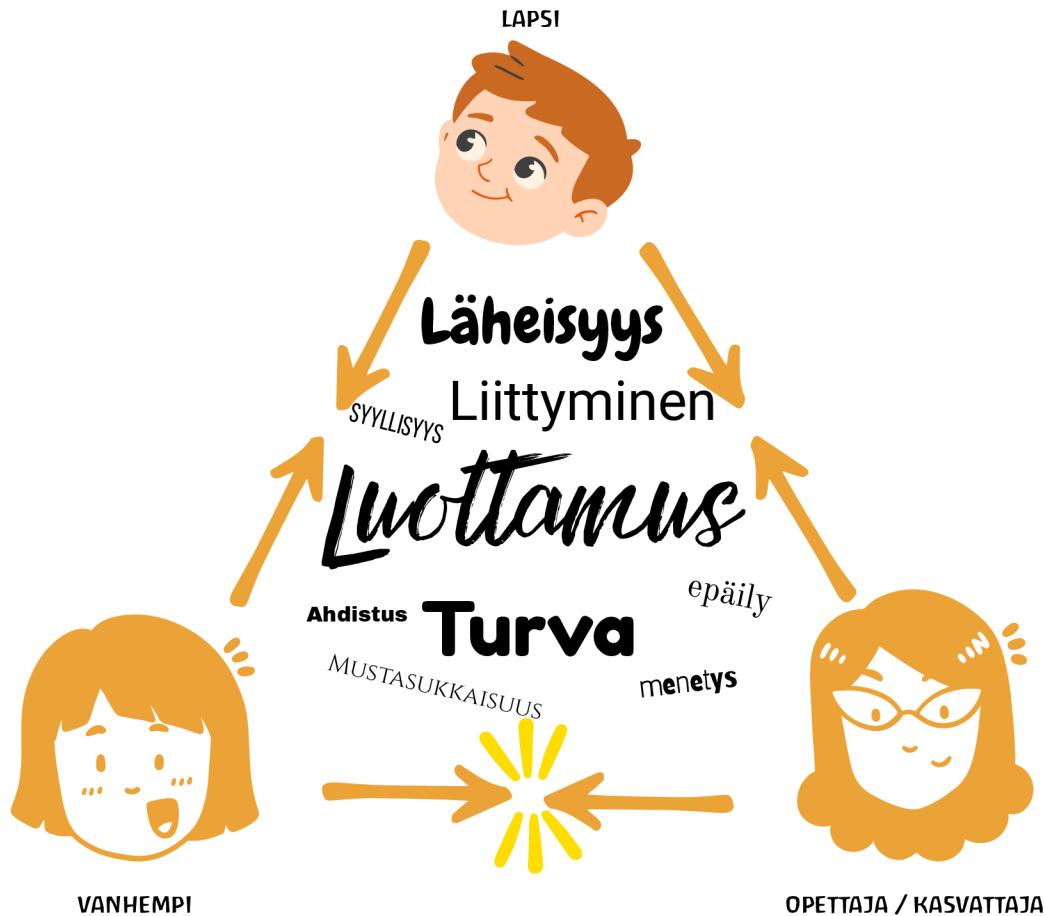
VANHEMMAT HUOLEHTIVAT SIITÄ, ETTÄ:

- osallistuvat keskusteluihin ja sovittuihin tapaamisiin mahdollisuuksiensa mukaan
- jakavat lapsen hyvinvointiin liittyvää tietoa ajallaan
- tukevat omalta osaltaan ryhmän, luokan ja koko yhteisön hyvää henkeä ja toimintaa
- noudattavat yhteisiä pelisääntöjä

LUOTTAMUKSEN KOLMIO

Goldschmied & Sellec 1996

Luottamuksen kolmio muistuttaa, että lapsen turvallisuus rakentuu lapsen, vanhemman ja kasvattajan välisestä luottamuksesta – ja erityisesti aikuisten keskinäisestä yhteistyöstä. Yhteisön hyvinvointi syntyy siitä, että rakennamme yhdessä ystävällistä ja turvallista ilmapiiriä, jossa on tilaa keskustelulle, erilaisille näkemyksille ja kulttuurisille taustoille. Aikuiset ovat lapsille esimerkkejä. Siksi puhumme toisistamme kunnioittavasti ja pidämme yllä myönteistä, kannustavaa ilmapiiriä. Kasvatuskumppanuuden ytimessä on ajatus, että lapsi voi parhaiten, kun hänen ympärillään olevat aikuiset tekevät yhteistyötä ja luottavat toisiinsa.

Ihmissuhteissa ja vuorovaikutuksessa nousee luonnollisesti esiin monenlaisia tunteita. Emme aina voi valita tunteitamme, mutta voimme valita, miten toimimme niiden kanssa.

Kun kohtaamme toisemme rauhallisesti ja kunnioittavasti, rakennamme luottamusta ja vahvistamme turvallista yhteisöä – myös silloin, kun näkemykset tai kokemukset eroavat toisistaan.

MITEN VOIN VANHEMPANA TUKEA YHTEISÖN TOIMINTAA?

OSALLISTUMINEN JA VUOROPUHELU

- viestin lapsikohtaisista asioista suoraan opettajalle
- pidän viestinnän sävyn ystävällisenä ja rakentavana
- jaan olennaisen tiedon lapsen hyvinvoinnista ajoissa
- käytän sovittuja viestintäkanavia (en jaa lapsikohtaisia asioita viestintäryhmiin)

TUEN LAPSEN HYVINVOINTIA KOTONA

- noudatan yhteisiä sopimuksia (esim. retket, varusteet, juhlaikäytännöt)
- tuen luokan ja kouluyhteisön / päiväkodin sovittuja toimintatapoja
- toimin hyvässä yhteistyössä muiden vanhempien kanssa

Osallistun yhteiseen arkeen

- vanhempainiltoihin
- sovittuihin tapaamisiin
- arjen yhteydenpitoon opettajan tai kasvattajan kanssa
- luokan tai päiväkotiryhmän yhteisiin keskusteluihin ja pieniin tehtäviin

VIESTIN AVOIMESTI JA KUNNIOITTAVASTI

- tuen lapsen päivittäisiä rytmejä (uni, ruoka, rauha, ulkoilu)
- huomioin lapsen kehitysvaiheen
- kerron opettajalle muutoksista, jotka voivat vaikuttaa lapseen
- autan lasta valmistautumaan koulun/päiväkodin arkeen

TOIMIN YHTEISTEN PELISÄÄNTÖJEN MUKAISESTI

VAHVISTAN YHTEISÖLLISYYTTÄ

- kunnioitan lasten ja perheiden yksityisyyttä
- en jaa kuvia tai tietoja ilman lupaa
- käytän viestintäryhmiä vain käytännön asioihin
- vältän muiden lasten tilanteiden kommentointia

- osallistun vanhempainiltoihin, tapahtumiin ja juhliin
- otan uudet perheet lämpimästi mukaan
- autan luokan / päiväkodin arjessa pienillä teoilla
- vaalin ystävällistä ja avointa ilmapiiriä

TOIMIN DIGIViestinnässä VASTUULLISESTI

**MITÄ OSAAN JA
TEEN
MIELELLÄNI?**

**MILLAISIA
VAHVUUKSIA
MINULLA ON?**

**STEINERYHTEISÖSSÄ ON
TILAA TOIMIA YHTEISEN
TAVOITTEEN ETEEN**

**TUNNENKO JONKUN,
JOSTA VOISI OLLA
APUA?**

**VOINKO
LAINATA
JOTAIN?**

**YHTEISÖ TARVITSEE
ERI ASIOIDEN OSAAJIA JA
ERI ASIOISTA INNOSTUJIA**

6. VANHEMPAINILTA

Vanhempainillat ovat tärkeä osa steinerkoulujen ja -päiväkotien yhteisöllistä arkea. Ne ovat hetkiä, joissa kohdataan, vaihdetaan ajatuksia ja rakennetaan yhteistä ymmärrystä. Vanhempainillat tukevat kasvatuskumppanuutta ja auttavat hahmottamaan lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä kodin ja koulun tai päiväkodin välillä sekä luovat tilaa vanhempien väliselle keskustelulle.

Vanhempainilta sisältää tyypillisesti:

- alkuvirittäytymisen (check-in)
- opettajan/kasvattajan pedagogisen osuuden
- keskustelua ja kysymyksiä
- käytännön järjestelyjä
- yhteisen päätöksen tai lopetuksen

Illoissa käsitellään:

- luokan/ryhmän arkea
- ikäkauden kehitystä
- vuodenkiertoon liittyviä teemoja
- yhteisiä sopimuksia ja käytäntöjä
- muita teemoja, esim.
 - leikki
 - nukkuminen ja rytmi
 - ruutuajan vaikutukset
 - sosiaaliset suhteet
 - tunteet ja rajat
 - murrosiän erityispiirteet

Vaikka lapsi ei osallistu vanhempainiltaan, sen vaikutus näkyy hänessä:

- Kun aikuiset tutustuvat toisiinsa, myös lapset kokevat ryhmän turvallisemmaksi.
- Yhteiset sopimukset tuovat arkeen ennakoitavuutta ja auttavat lasta hahmottamaan, mitä odottaa.
- Avoin yhteistyö vähentää jännitteitä ja keventää lapsen kuormitusta.
- Kun vanhemmat oppivat toisiltaan, lapsen ympärille rakentuu vahvempi tukiverkosto.

Vanhemmat voivat osallistua vanhempainiltojen järjestämiseen yhdessä opettajan kanssa ja ehdottaa ajankohtaisia aiheita.

MITÄ VANHEMPAINILLAT TARJOAVAT:

Vahvistamme pedagogista ymmärrystä

Illoissa opettaja esittelee ryhmän arkea, opetuksen tavoitteita, teemoja ja vuodenkiertoa. Tavoitteena on, että vanhemmat ymmärtävät lapsen koulutyön periaatteet ja voivat tukea niitä.

Rakennamme yhteisöä ja luottamusta

Vanhemmat tutustuvat toisiinsa ja opettajaan, mikä luo luottamusta ja helpottaa arjen yhteistyötä. Kun aikuiset ovat yhteydessä keskenään, lastenkin on helpompi olla yhteydessä.

Tuemme lapsen kehitystä yhdessä

Vanheppainilloissa käsitellään ikäkauden kysymyksiä. Yhteinen keskustelu auttaa vanhempia tukemaan lastaan johdonmukaisesti.

Käsitlemme yhteisiä haasteita

Jos ryhmässä nousee esiin teemoja (esim. ruoka, nukkumaanmeno, puhelimet/tietokoneet, kaverisuhteet), niistä voidaan keskustella avoimesti. Tämä ehkäisee väärinkäsityksiä ja vahvistaa yhteistä näkemystä.

VANHEMPAINILLAT OVAT MAHDOLLISUUS PYSÄHTYÄ LAPSEN KASVUN ÄÄRELLE YHDESSÄ MUIDEN VANHEMPIEN KANSSA!

Sovimme luokan tai ryhmän käytännöistä

Vanhemmat ja opettaja sopivat käytännöistä, jotka liittyvät esim. retkiin, juhliin, viestintäkanaviin, syntymäpäiväkäytäntöihin ja tapoihin, joilla toivotetaan uudet perheet mukaan.

KASVATUSKUMPPANUUTTA JA IKÄKAUDEN YMMÄRRYSTÄ

Steinerpedagogiikassa lapsen kehitystä tarkastellaan eri ikäkausien kautta. Kun vanhempainiltojen aiheet liittyvät lapsen ajankohtaiseen kehitysvaiheeseen, on vanhempien helpompi ymmärtää lapsensa tarpeita ja tukea häntä arjessa.

Esimerkkejä vanhempainiltojen teemoista eri ikävaiheissa:

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

- Lapsen kehitys ja rytmi varhaislapsuudessa
- Leikin merkitys oppimiselle ja sosiaaliselle kasvulle
- Turva, rajat ja aikuisen esimerkki, tunnetaidot
- Kodin ja päiväkodin yhteistyö
- Koulun aloitus ja siirtymävaiheen tukeminen

LUOKAT 1–2

- Ryhmän muodostuminen ja kaverisuhteet
- Arjen rytmi: uni, vapaa-aika ja koulupäivä
- Median ja digitaalisten laitteiden käytön ensiaskeleet
- Perheiden yhteiset sopimukset ja toimintatavat

LUOKAT 3–4

- 9-vuotiaan kehitysvaihe ja siihen liittyvät muutokset
- Oppimisen taidot ja toiminnallisuuden merkitys
- Luokkayhteisö ja vuorovaikutus
- Aikuisten merkitys roolimalleina

LUOKAT 5–6

- Esipuberteetti ja lapsen lisääntyvä itsenäisyys
- Sosiaaliset taidot ja yhteisöllisyys
- Kotitehtävät ja vastuun ottaminen
- Digitaalinen maailma, rajat ja turvallisuus

LUOKAT 7–9

- Murrosikä ja nuoruuden kehitysvaiheet
- Itsenäistyminen ja rajojen asettaminen
- Mielenterveys, kehonkuva ja hyvinvointi
- Päihteet, juhlat ja vanhempien keskinäinen yhteistyö
- Koulupolku ja tulevaisuuden valinnat

LUKIO

- Vanhemman rooli nuoren rinnalla kulkijana
- Itsenäinen opiskelu ja vastuunotto
- Elämänvalinnat ja jatko-opinnot
- Vanhempien verkoston ja yhteisön merkitys

7. YHTEINEN TEKEMINEN

**YHDESSÄ
OLEMME
ME**

Steinerkoulujen ja -päiväkotien arkeen kuuluu monenlainen yhteinen tekeminen, joka vahvistaa yhteisöä ja tuo lapsille merkityksellisiä kokemuksia. Yhdessä tekeminen luo pohjan lämpimälle ja turvalliselle ilmapiirille sekä sujuvalle yhteistyölle – niin vanhempien kesken kuin vanhempien ja opettajien välillä.

Esimerkkejä yhteisestä tekemisestä:

- retket – luokan tai ryhmän yhdessä suunnittelemaat ja toteuttamat
- juhlat ja vuodenkierron tapahtumat
- talkoot – siivoustalkoot, pihan kunnostus, juhla- ja koristelut jne.
- vanhempien järjestämät teemaillat
- pienet projektit (käsityöt, myyjäiset, nukketeatteri tms.)
- vanhempien osaamisen jakaminen (esim. oman työn/harrastuksen esittely, soittohetki, työpaja)

Jokainen yhteisö tarvitsee yhteisiä hetkiä ja yhdessä tekemistä voidakseen hyvin. Kun vanhemmat ovat mukana retkillä ja juhlissa, yhteisön yhteenkuuluvuus vahvistuu. Samalla lapsi kokee, että hän on osa koko perheelle tärkeää kokonaisuutta – että hänen koulutiensä tai päiväkotiarhensa on merkityksellinen.

Koulu- ja päiväkotiyhteisön sisällä toimii pienempiä luokka- ja ryhmäkohtaisia yhteisöjä. Niiden aktiivisuus tukee koko yhteisöä ja koko yhteisö mahdollistaa niiden toimimisen.

Esimerkiksi oman luokan varainkeruuprojektit ovat yhteisesti sovittu osa koko koulun toimintaa.

**OSALLISTUMINEN
ON LAHJA
YHTEISÖLLE**

**JOKAISEN
PERHEEN PANOS
ON ARVOKAS**

8. TALKOOTYÖ JA OSALLISTUMINEN

Steinerpäiväkodeissa ja -kouluissa yhteisöllisyys on tärkeä osa arkea. Talkoot ja muu vapaaehtoinen osallistuminen ovat yksi tapa olla mukana tukemassa yhteisöä ja luomassa hyvää kasvu ympäristöä lapsille. Koko yhteisölle on arvokasta kun sen jäsenet tarjoavat taitojaan ja aikaansa yhteisten tavoitteiden hyväksi.

Talkootyö voi olla monenlaista: osallistumista yhteisten tapahtumien, juhlien ja retkien järjestelyihin, käytännön tehtäviä koulun tai päiväkodin hyväksi tai osaamisen jakamista yhteisön käyttöön. Tärkeintä ei ole tehtävien määrä, vaan halu olla mukana ja kantaa yhteistä vastuuta.

Osallistuminen talkootyöhön on vapaaehtoista, ja perheiden erilaiset elämäntilanteet huomioidaan. Jokainen osallistuu omien mahdollisuuksiensa mukaan. Myös pienet teot ovat merkityksellisiä ja vahvistavat yhteisön keskinäistä luottamusta.

Lapselle on arvokasta nähdä, että aikuiset toimivat yhteistyössä ja huolehtivat yhteisestä ympäristöstä. Talkootyö tukee kasvatuskumppanuutta kodin ja päiväkodin tai koulun välillä ja vahvistaa tunnetta siitä, että lapsi kuuluu välittävään ja toimivaan yhteisöön.

TALKOOTYÖSSÄ TÄRKEÄÄ:

- VAPAAEHTOISUUS JA KUNNIOITUS
- AVOIN VIESTINTÄ JA SELKEÄT KUTSUT
- REALISTISET TEHTÄVÄT JA AIKATAULUT
- KIITOS JA ARVOSTUS JOKAISESTA PANOKSESTA

MIKSI TALKOILLAAN?

Talkoilla mahdollistetaan yhteisölle tärkeää varainhankintaa tai säästöjä.

Talkoilla tehdään esimerkiksi myyjäistuotteita, hoidetaan siivouksia ja muuttoja, korjataan paikkoja, järjestetään erilaisia tapahtumia ym. Samalla vahvistetaan yhteisöllisyyttä yhdessä toimien.

9. VIESTINTÄ

Jokaisessa koulussa ja päiväkodissa sovitaan yhdessä viestintäkanavat ja yhteiset pelisäännöt – eli mitä kanavia käytetään ja milloin viesteihin vastataan.

Tärkeää on:

- **selkeys:** tieto kulkee sovitussa kanavissa, jotta kaikki pysyvät mukana
- **rajaaminen:** viestimme olennaisista asioista sopivissa kanavissa ja sopivaan aikaan
- **luottamuksellisuus:** henkilökohtaisia asioita käsitellään sovitulla ja kunnioittavalla tavalla
- **kohtuullisuus:** pidämme viestinnän määrän sellaisena, että se ei kuormita liikaa

TIETOSUOJA, DIGIVIESTINTÄ JA YHTEISET PELISÄÄNNÖT

Turvallinen viestintä suojaa lasta ja rakentaa luottamusta yhteisössä. Yhteiset pelisäännöt auttavat vanhempia, opettajia ja kasvattajia toimimaan sujuvasti ja johdonmukaisesti.

Tietosuojaan periaatteet

- lapsikohtaisista asioista keskustellaan suoraan opettajan tai kasvattajan kanssa
- arkaluonteisia tietoja ei jaeta ryhmäkanavissa
- kuvia ja videoita jaetaan vain sovitulla tavalla ja luvan kanssa
- luottamuksellisuus on tärkeää kaikessa viestinnässä

Viestintäkanavat

- virallinen viestintä kulkee koulun/päiväkodin valitsemien järjestelmien kautta
- luokan viestintäryhmät ovat vain arjen käytännön asioihin
- sosiaalista mediaa ei käytetä yhteisön sisäiseen tiedottamiseen tai lapsikohtaiseen viestintään

Viestinnän hyvä etiketti

- ystävällinen sävy ja lyhyt viesti
- ei keskustella muista lapsista tai perheistä
- kuvia jaetaan vain luvan kanssa
- viestitään kohtuullisina kellonaikoina

Lapsen tukeminen digimaailmassa

Koulu/päiväkotitoi ja koti voivat yhdessä tukea lasta digiarjessa. Yhteiset, selkeät linjaukset – kuten sopiva ruutuaika, riittävä uni, rauhallinen arki ja liikkuminen – auttavat lasta voimaan hyvin. Aikuisten yhteinen ymmärrys digimaailmasta auttaa myös lasta toimimaan siellä turvallisesti.

Lisätietoja: hermmes.eu

10. RISTIRIITOJEN KÄSITTELY

Ristiriidat kuuluvat arkeen – tärkeää on, miten niitä käsitellään. Restoratiiviset toimintatavat tarjoavat keinoja kohdata tilanteita rakentavasti, kuunnella kaikkia osapuolia ja löytää yhdessä ratkaisuja. Mini-Verso-, Verso- ja RESTO-toiminta tukevat rakentavaa sopimista.

Näillä menetelmissä rakennamme yhteisöjä, joissa lapsia ja nuoria kuunnellaan, ristiriitoja käsitellään rakentavasti ja hyvinvointi vahvistuu.

Päiväkodissa ja koulussa lapset harjoittelevat arjen vuorovaikutusta, tunteiden ilmaisua ja toisten huomioon ottamista. Erimielisyydet ovat luonteva osa tätä oppimista.

Sekä varhaiskasvatuksessa että koulussa ristiriitoja käsitellään rakentavilla ja lasta tukevilla tavoilla. Tärkeää on kuunteleminen, tunteiden tunnistaminen, vastuun ottaminen ja ratkaisujen löytäminen yhdessä.

MINI-VERSO PÄIVÄKODEISSA JA ESIOPETUKSESSA

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään Mini-Verso-toimintamallia, joka on pienille lapsille suunnattu restoratiivinen tapa käsitellä ristiriitoja aikuisen ohjauksessa.

Mini-Versossa:

- aikuinen ohjaa keskustelua lapsen ikätason huomioiden
- lapsi saa kertoa, mitä tapahtui ja miltä se tuntui
- yhdessä etsitään keinoja hyvittää tilanne ja jatkaa leikkiä

Mini-Verso tukee lapsen tunne- ja vuorovaikutustaitojen, empatiakyvyn ja toisten kunnioittamisen kehittymistä turvallisessa ympäristössä.

VERTAISSOVITTELU (VERSO) KOULUSSA

Koulussa ristiriitojen käsittelyä tukee VERSO-vertaissovittelu, jossa koulutetut oppilaat auttavat toisiaan sovittelemaan arjen ristiriitoja aikuisen tuella.

Vertaissovittelussa:

- oppilaat toimivat sovittelijoina
- jokainen osapuoli tulee kuulluksi
- ratkaisu syntyy yhteisessä keskustelussa

Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden osallisuutta, vastuullisuutta ja vuorovaikutustaitoja.

Lisätietoa Mini-Versosta ja Verso-toiminnasta: sovittelu.com/vertaissovittelu/

RESTORATIIVINEN TOIMINTAKULTTUURI YHTEISÖN TUkena

Mini-Verso ja Verso ovat osa laajempaa restoratiivista toimintakulttuuria, jota tukee myös henkilökunnan kouluttautuminen (RESTO).

Restoratiivinen lähestymistapa:

- vahvistaa turvallista ja luottamuksellista ilmapiiriä
- tukee lapsen kasvua vastuulliseksi yhteisön jäseneksi
- on linjassa steinerpedagogiikan arvojen kanssa

KUN JOKIN MIETITYTTÄÄ TAI HERÄTTÄÄ HUOLTA

On luonnollista, että vanhempana herää kysymyksiä, ihmetystä tai huolta lapsen arkeen liittyen. Joskus jokin asia voi myös harmittaa tai tuntua epäselvältä. Näissä tilanteissa on tärkeää muistaa, että avoin ja rauhallinen keskustelu tukee parhaiten lapsen hyvinvointia.

Aikuisten tapa kohdata toisensa ristiriitatilanteissa toimii lapselle esimerkkinä. Kun asioita käsitellään kuunnellen, kunnioittavasti ja yhteistyöhakuisesti, lapsi oppii luottamaan siihen, että haasteet voidaan ratkaista rakentavasti.

Kun huoli liittyy omaan lapseen, nuoreen tai ryhmän toimintaan, ensisijainen keskustelukumppani on aina lapsen tai nuoren opettaja tai päiväkodin ryhmän kasvattaja. Heillä on kokonaiskuva arjen tilanteista ja lapsen toiminnasta ryhmässä, ja useimmat asiat ratkeavat yhteisessä keskustelussa.

Hyvä tapa aloittaa keskustelu on:

- lähettää lyhyt viesti ja sopia rauhallinen keskustelu-aika
- kertoa, mikä asia herätti ihmetystä tai huolta
- kuunnella myös henkilöstön havaintoja ja näkökulmaa
- etsiä yhdessä käytännön ratkaisuja lapsen parhaaksi

Yhteistyö kodin ja varhaiskasvatuksen tai koulun välillä perustuu luottamukseen ja yhteiseen tavoitteeseen: lapsen turvalliseen kasvuun ja hyvinvointiin.

Ylläpidämme dialogia ja luottamusta:

Pysymme ratkaisukeskeisinä, kuuntelemme ja sovimme konkreettisista askelista ja aikataulusta.

TOIMINTAMALLI

1. keskustelu asianomaisen opettajan/ryhmän kasvattajan kanssa → yhteinen suunnitelma ja seurantatapa
2. tarvittaessa tapaaminen yhdessä vanhempien ja johdon kanssa tai RESTO-sovittelu → yhteinen suunnitelma ja seurantatapa
3. tarvittaessa yhteydenotto Steinerkasvatuksen liiton vanhempainyhteyshenkilöön ja/tai sovitteluryhmään.

PERIAATTEET

- matala kynnys ottaa asia esiin
- kuunteleminen ja kunnioitus
- oletetaan hyvää
- ratkaisujen etsiminen ilman syyllistämistä
- luottamuksellisuus

JOS VIELÄ JÄI VAIVAAMAAN?

MILLOIN OTTAA YHTEYTTÄ STEINERKASVATUKSEN LIITON SOVITTELURYHMÄÄN?

Joskus ristiriita voi olla sitkeä tai monisyinen, ja tarvitaan ulkopuolinen näkökulma. Steinerkasvatuksen liiton sovitteluryhmään voidaan olla yhteydessä, kun:

- paikalliset keskustelut eivät ole johtaneet ratkaisuun
- kyse on laajasta tai vakavasta ristiriidasta
- vanhemmat, henkilöstön edustajat tai koulun/päiväkodin johto yhdessä tai erikseen kokevat, että ulkopuolinen tuki auttaisi

VANHEMPAINYHTEYSHENKILÖ

Steinerkasvatuksen liiton vanhempainyhteyshenkilö toimii steinervanhempien tukena ja apuna sellaisissa koulu- ja päiväkotielämän kysymyksissä, joissa omasta yhteisöstä ei löydy vastausta.

Vanhempainyhteyshenkilö kuuntelee, auttaa selkiyttämään tilannetta ja ohjaa tarvittaessa eteenpäin sopivien tukimuotojen pariin.

Vanhempainyhteyshenkilön yhteystiedot löydät osoitteesta steinerkasvatus.fi

SOVITTELURYHMÄ

Sovitteluryhmä tarjoaa

- neutraalia tukea
- työrauhaa keskustelulle
- turvallisen ja kunnioittavan rakenteen tilanteen läpikäymiselle

Sovitteluryhmän tavoitteena on tukea yhteistä ymmärrystä ja auttaa löytämään eteenpäin vieviä ratkaisuja.

Sovitteluryhmän yhteystiedot:
steinerkasvatus.fi

11. YHTEISTYÖN VAIKUTUKSET

Yhteistyö kodin ja koulun/päiväkodin sekä perheiden välillä vaikuttaa suoraan lapsen hyvinvointiin, oppimiseen ja sosiaalisiin suhteisiin. Se luo perustan, jolla lapsi kasvaa turvallisesti ja tasapainoisesti.

Yhteistyö

- lisää lapsen perusturvallisuutta
- auttaa lasta keskittymään ja oppimaan
- vahvistaa ryhmän sosiaalista ilmapiiriä
- auttaa kohtaamaan haasteet varhain
- luo mallin myönteisistä vuorovaikutustaidoista

Miksi se on tärkeää?

Lapsi saa kasvaa kahden hänen ympärillään olevan maailman — kodin ja koulun/päiväkodin — kannattelemana. Kun aikuiset toimivat yhdessä, lapsi kokee, että hänestä pidetään huolta ja että hän voi turvallisesti etsiä omaa polkuaan.

12. LISÄÄ INFORMAATIOTA

Yhteisökohtaiset materiaalit löytyvät yhteisön omilta verkkosivuilta tai muusta vanhemmille ilmoitetusta paikasta

- OPS (opetussuunnitelma) / VASU (varhaiskasvatussuunnitelma)
- Johtosääntö
- Yhdistyksen säännöt
- Lukujärjestys/aikataulu
- Lukuvuosisuunnitelma
- Tiedotuskanavat/Wilma/muu

STEINERKASVATUKSEN LIITTO JA KANSAINVÄLINEN YHTEYS

Steinerkasvatuksen liitto on suomalaisten steinerpäiväkotien, -koulujen ja muiden kasvatusta- ja koulutusyhteisöjen yhteinen toimija. Se tukee steinerpedagogiikan kehittämistä, edistää keskustelua ja yhteistyötä, sekä toimii linkkinä kotimaisten ja kansainvälisten toimijoiden välillä. Lisäksi liitto huolehtii steinerkoulu- ja steinerpäiväkoti -nimien käytöstä.

Steinerkoulut ja -päiväkodit ovat osa kansainvälistä kasvatuliikettä, joka toimii eri puolilla maailmaa. Steiner- ja Waldorf-nimillä toimii yhteensä yli 3000 päiväkotia, koulua ja oppilaitosta eri maissa, ja niitä yhdistää yhteinen pedagoginen perusta, vaikka käytännöt sovelletaan aina paikalliseen kulttuuriin ja lainsäädäntöön.

Suomalainen steinerkasvatus on osa tätä kansainvälistä verkostoa. Kansainvälisissä yhteyksissä käytetään usein nimeä Steiner/Waldorf education, ja näillä hakusanoilla löytyy runsaasti tietoa, tutkimusta, käytäntöjä ja esimerkkejä eri puolilta maailmaa. Kansainvälinen yhteistyö mahdollistaa kokemusten jakamisen, pedagogisen kehitystyön ja yhteisen arvopohjan vaalimisen – lapsen kokonaisvaltaista kasvua, ihmisyyttä ja yhteisöllisyyttä kunnioittaen.

Steinerkasvatuksen kentän yhteiset materiaalit, löytyvät osoitteesta **steinerkasvatus.fi**

- Steinerkasvatuksen liiton jäsenten toimintaperiaatteet
- Kansainväliset kuvaukset steinerpedagogiikasta
- Steinerkasvatuksen liiton jäsenten laatuprosessi
- Vanhempainyhteyshenkilön ym. yhteystiedot

STEINERKOULUJEN JA -PÄIVÄKOTIEN LAATULUPAUS

Steinerkasvatuksen perustana on steinerpedagoginen ihmiskäsitys, jossa keskeisenä on käsitys ihmisestä henkisenä, sielullisena ja fyysisenä olentona, joka kehittyy elämänsä aikana vaihteittain kohti vapautta, itseohjautuvuutta ja vastuullista suhdetta itseensä, toisiin ja ympäröivään maailmaan.

Rakennamme opetuksen ja kasvatuksen aina niin, että se sopii kuhunkin ikäkauteen. Steinerkasvatus tukee kokonaisvaltaisesti ajattelua, tunnetta ja toimintaa.

Laadukas opetus ja kasvatus syntyvät jatkuvasta kehittämisestä ja yhteisön sitoutuneesta työstä.

Tämä laatulupaus kokoaa yhteen periaatteet joilla steinerpedagogiikan arvot näkyvät steinerkoulun ja -päiväkodin arjessa sekä toimintakulttuurissa.

Steinerpedagogiikka perustuu Rudolf Steinerein kasvatusta varten kehittämään ihmiskäsitykseen.

Tämä laatulupaus on osa Steinerkasvatuksen liiton ja sen jäsenten (steinerkoulujen ja -päiväkotien) tekemää yhteistyösopimusta.

Lisäksi yhteistyösopimuksessa sovitaan laatuprosessin säännöllisestä toteuttamisesta ja muista yhteisistä toimintaperiaatteista ja -tavoista.

LISÄTIEDOT: STEINERKASVATUS.FI

1. KOHTAAMINEN JA YHTEISÖLLISYYS

- Jokainen lapsi ja nuori kohdataan yksilöllisesti ja arvostavasti.
- Opettaja tai kasvattaja pyrkii luomaan turvallisen ja luottamuksellisen ilmapiirin. Siinä lapsi tai nuori voi ilmaista itseään ja kokea olevansa osa yhteisöä sekä tulevana nähdäksi omana itsenään.
- Yhteisöllisyys syntyy henkilöstön, perheiden tai huoltajien ja oppilaiden kommunikaatiosta sekä yhteisistä juhlista.
- Steinerkoulussa ja -päiväkodissa perheillä tai huoltajilla on aina mahdollisuus osallistua yhteisön toimintaan ja tukea kasvatustyötä.

2. RAUHA JA KIIREETTÖMYYS

- Lapsen sekä nuoren kehitystä ja ikävaihetta kunnioitetaan, ja opetusta rytmitetään sen mukaan.
- Päivä-, viikko- ja vuosirytmien selkeys sekä toistuvat rutiinit luovat turvallisuutta arkeen.
- Koulussa ja päiväkodissa annetaan tilaa oppimiselle ja kasvulle kiireettömässä ilmapiirissä.
- Kasvatuksen ja opetuksen arvona on ymmärtävä, rauhallinen ja lämmin vuorovaikutus.

3. KOKEMUKSELLINEN JA TAITEELLINEN OPPIMINEN

- Steinerkoulussa ja -päiväkodissa opitaan tahdon, tunteen ja ajattelun kautta.
- Taide, käsillä tekeminen ja itse tuotettu oppimateriaali ovat tärkeä osa oppimista.
- Oppimisympäristöt ja -prosessit tukevat lapsen ja nuoren esteettistä herkkyyttä sekä empatiakykyä.
- Kokemuksellinen ja luova oppiminen vahvistaa lapsen tai nuoren aloitteellisuutta, minäpystyvyyttä sekä kykyä toimia maailmassa itseensä luottaen.

4. YHTEYS LUONTOON JA EKOLOGISUUS

- Luonto vuodenaikojen vaihteluineen on olennainen oppimisympäristö, jossa ihmetellään ja koetaan hiljaisuutta.
- Kestävä elämäntapa näkyy arjen teoissa.
- Opetuksessa ja kasvatuksessa käytetään aitoja, luonnollisia materiaaleja ja vältetään ylimääräistä teknologiaa.

5. OPPIMISEN ILO JA VAHVA OPETTAJAYHTEISÖ

- Oppilaan ja opettajan yhteinen innostus tekee oppimisesta kokemuksellista.
- Opettaminen ja kasvattaminen on jatkuvaa kehittymistä ja merkityksellisen työn tekemistä.
- Kollegoiden välinen yhteistyö ja pedagoginen keskustelu takaavat, että opetus ja kasvatusta on laadukasta.

*Laatulusaus on hyväksytty Steinerkasvatuksen liiton
syyskokouksessa 6.11.2025*

